

Εκπαιδευτικό σενάριο διδασκαλίας του Μικρασιατικού πολέμου με αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών

Σπανός Δημήτρης¹, Βασιλομανωλάκης Αλέξης²

¹ Εκπαιδευτικός Πληροφορικής ΠΕ19, Υπ. Διδάκτορας Πανεπιστημίου Αιγαίου
dimitris.spanos@gmail.com

² Φιλολόγος, Γυμνάσιο ΛΤ Έμπωνα
alex53469@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σε αυτό το άρθρο παρουσιάζεται ένα εκπαιδευτικό σενάριο διδασκαλίας και μάθησης με την αξιοποίηση των ΤΠΕ. Το σενάριο σχετίζεται με τη διδακτική ενότητα Μικρασιατικός Πόλεμος της Ιστορίας Γ' Λυκείου, Γενικής Παιδείας, υλοποιείται στο εργαστήριο Πληροφορικής και για να εφαρμοστεί απαιτεί 4 διδακτικές ώρες. Η διδακτική προσέγγιση οδηγεί τους μαθητές μέσα από την ομαδοσυνεργατική μέθοδο στην ανακάλυψη και στην επεξεργασία πληροφοριών που χρειάζονται προκειμένου να έρθουν σε επαφή με την περίοδο 1919-1922. Η απόβαση του ελληνικού στρατού στη Σμύρνη, η ήττα της Ελλάδας στο μικρασιατικό μέτωπο, η υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάνης και τα κυριότερα προσφυγικά ρεύματα που ακολούθησαν, θα απασχολήσουν τους μαθητές μέσα από ποικίλες δραστηριότητες, με σκοπό να αυξηθεί το ενδιαφέρον τους και να ανατρέψουν πιθανά στερεότυπα για το μάθημα της Ιστορίας.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Ιστορία Γ' Γενικού Λυκείου, σενάριο διδασκαλίας, Centennia

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι μαθητές μέσα από μια σειρά γεωγραφικών και ιστορικών πληροφοριών που σχετίζονται με τη συμμετοχή της Ελλάδας στη Μικρασιατική Εκστρατεία-καταστροφή, καθίστανται ικανοί να διερευνήσουν τις συνέπειες του φαινομένου για την πορεία του Ελληνισμού στα μετέπειτα χρόνια και την έκρηξη του προσφυγικού ζητήματος.

Σκοπός του σεναρίου είναι οι μαθητές να παρουσιάσουν ένα τελικό προϊόν. Ο εκπαιδευτικός δεν παρεμβαίνει άμεσα αλλά αρκείται στο ρόλο του **εμπυχωτή – συντονιστή**, ενισχύοντας συνεχώς την άμεση συμμετοχή των μαθητών στη διαδικασία της ιστορικής έρευνας, προκειμένου να βοηθήσει τους μαθητές στην καλλιέργεια της **ιστορικής σκέψης και φαντασίας** (EAITY, 2010).

Οι Τ.Π.Ε. αναφορικά με τη διδακτική της Ιστορίας προσφέρουν σημαντική βοήθεια σε πολλούς τομείς. Ενδεικτικά, παρέχουν πρόσβαση σε πολυφωνικές και πολυτροπικές ιστορικές πηγές καθιστώντας δυνατή την πολυπρισματική προσέγγιση των εξεταζόμενων ιστορικών θεμάτων, στοιχείο που συμβάλλει στη προαγωγή ερευνητικών δεξιοτήτων και κριτικής σκέψης. Συμβάλλουν στη μετάβαση από την παραδοσιακή στη μαθητοκεντρική διδασκαλία, αφού οι μαθητές συχνά καλούνται να εντοπίσουν και να επιλέξουν μόνοι τους τις πηγές. Προάγουν τη διεπιστημονικότητα

και τη διαθεματικότητα, μιας και αξιοποιούν γνώσεις και δεξιότητες των μαθητών από διάφορα γνωστικά αντικείμενα.

Τα εκπαιδευτικά λογισμικά, όπως το Centennia που χρησιμοποιείται σε αυτό το σενάριο, κινητοποιούν τις νοητικές διεργασίες και υποστηρίζουν την καλλιέργεια δεξιοτήτων στους μαθητές, όπως τη διερεύνηση, την αναζήτηση, την ανακάλυψη, τη συνεργασία, τη συμβολική έκφραση, την επικοινωνία και την πραγμάτευση (Μικρόπουλος, 2010). Είναι συνολικά κατάλληλα να εξυπηρετήσουν τους στόχους του μαθήματος, εμπλέκοντας τους μαθητές με ποικίλες πρακτικές γραμματισμού.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Βασικός στόχος του σεναρίου είναι η κατανόηση της σημασίας της περιόδου 1919-1922 σε οικονομικό, πολιτικό, γεωγραφικό και κοινωνικό επίπεδο. Η χρήση διαδραστικών χαρτών (Centennia) και υπερκείμενων (διαδικτυακές πηγές) μπορεί να συμβάλλει στην ενεργοποίηση του ενδιαφέροντος των μαθητών για τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο, με περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας σε σχέση με το παραδοσιακό περιβάλλον μάθησης. Απώτερος στόχος της προσπάθειας είναι η ανάπτυξη της **συνεργατικότητας** και η ενίσχυση των **κοινωνικών δεξιοτήτων** των μαθητών μέσα από μια πιο κριτική προσέγγιση των ιστορικών πηγών και πληροφοριών. Κατ' αυτόν τον τρόπο, αξιοποιούνται οι αρχές της **διερευνητικής** και **συνεργατικής μάθησης**, προκειμένου οι μαθητές να αποκτήσουν μεταγνωστικές δεξιότητες και πιο ενεργητικό ρόλο στην κατανόηση του ιστορικού γίνεσθαι. Επιπλέον, γίνεται προσπάθεια για μια **πολυπρισματική** θεώρηση των πραγμάτων μέσα από την επεξεργασία πολλών ιστορικών πηγών με διαφορετική οπτική γωνία, ώστε οι μαθητές να καταστούν ικανοί να προσεγγίσουν τα ιστορικά φαινόμενα με πιο κριτικό και διερευνητικό πνεύμα. Η κατανόηση της εναλλακτικής ιστορίας, θα βοηθήσει τους μαθητές να αποκτήσουν εσωτερικά κίνητρα μάθησης για τις ιστορικές εξελίξεις, με αποτέλεσμα να ενδιαφερθούν να συνεχίσουν αυτή την αναζήτηση και στη μετέπειτα ενήλικη ζωή τους.

Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να παρατηρήσουν τη διαμόρφωση του εδάφους της περιοχής της Μικράς Ασίας, να εντοπίσουν τις περιοχές που διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στα γεγονότα (π.χ. Σμύρνη, Άγκυρα, Μυτιλήνη) να χαράξουν την πορεία του ελληνικού στρατού στην τουρκική ενδοχώρα, να μετρήσουν αποστάσεις με έναν δυναμικό – ενεργητικό τρόπο που προάγει τις ερευνητικές δεξιότητες και την κριτική τους σκέψη μέσα από την αλληλεπίδρασή τους με το περιβάλλον του λογισμικού. Απώτερος στόχος είναι η αξιοποίηση των σύγχρονων κοινωνικοπολιτισμικών θεωριών μάθησης (Vygotsky, 1978). Οι μαθητές σε όλη τη διάρκεια του σεναρίου διερευνούν, συγκρίνουν και προβληματίζονται για τα ιστορικά γεγονότα, τις συνέπειες τους, τα τυχόν λάθη που παρατηρήθηκαν και οδηγούνται σε προσωπικά συμπεράσματα μέσα από μια διαδικασία διαρκούς αλληλοεπίδρασης και αλληλοϋποστήριξης με διαφορετικά βήματα κάθε φορά. Οι πιθανές δυσκολίες που παρατηρούνται ξεπερνιούνται σταδιακά είτε με τη βοήθεια της ομάδας είτε με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού-συντονιστή (ζώνη της επικείμενης ανάπτυξης του Vygotsky). Εξυπακούεται ότι η αναζήτηση και η κριτική επεξεργασία του ηλεκτρονικού υλικού μπορεί να εμπλουτιστεί με αντίστοιχες λογοτεχνικές πηγές για τις δυσκολίες των προσφύγων, δίνοντας στο σενάριο διαθεματική διάσταση (σύνδεση με το μάθημα της λογοτεχνίας).

Σχετικά με την ανάρτηση της εργασίας των μαθητών στον τοίχο τους στο facebook, στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι η διαδραστική επικοινωνία των μαθητών με το ευρύτερο κοινωνικό τους περιβάλλον. Το facebook ως χώρος κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να δώσει κίνητρα και για άλλες ομαδικές δραστηριότητες που κοινοποιούνται σε ένα σύγχρονο επικοινωνιακό πλαίσιο.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τάξη: Γ' Λυκείου.

Γνωστικό αντικείμενο: Ιστορία Γενικής Παιδείας.

Διδακτική ενότητα: Μικρασιατικός Πόλεμος (σελίδες 88-93 του σχολικού εγχειριδίου).

Διάρκεια: 4 διδακτικές ώρες.

Χώρος διεξαγωγής: Εργαστήριο Πληροφορικής.

ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ / ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ / ΜΕΣΑ

- Σχολικό εγχειρίδιο
- Τετράδιο μαθητή
- Φύλλα εργασίας
- Λογισμικό Centennia
- Επεξεργαστής κειμένου
- Λογισμικό παρουσίασης
- Ηλεκτρονικές πρωτογενείς-δευτερογενείς πηγές

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Έχει προηγηθεί σύντομη επισκόπηση (με τη χρήση βιντεοπροβολέα) των συνεπειών του Α' Παγκοσμίου Πολέμου στον Ελληνισμό της Μικράς Ασίας και του Πόντου, σε συνάρτηση με την αύξηση του Τουρκικού εθνικισμού. Έτσι οι μαθητές θα ανακαλέσουν προγενέστερες γνώσεις για το ευρύτερο ιστορικό και πολιτικό πλαίσιο της εποχής. Ο εκπαιδευτικός έχει ετοιμάσει μια σύντομη παρουσίαση (μέχρι 5 διαφάνειες) για τις συνέπειες του Α' Παγκοσμίου Πολέμου στον Ελληνισμό της Μικράς Ασίας και του Πόντου, ώστε να χρησιμοποιηθεί ως αφόρμηση την πρώτη διδακτική ώρα. Επίσης, απαραίτητη χαρακτηρίζεται η κατανόηση ιστορικών όρων και εννοιών όπως: τεκμήρια, αιτιότητα, μεταβολή, χρόνος, συνέπειες και ενσυναίσθηση.

ΣΤΟΧΟΙ

Στα πλαίσια του **κριτικού γραμματισμού**, η οργάνωση και η διδασκαλία της γλώσσας γίνονται με στόχο τη σύνδεση του πώς μέσα από τη γλώσσα μεταδίδονται ή αμφισβητούνται νοήματα που κυριαρχούν στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο. Ο κριτικός γραμματισμός προτείνει τρόπους επεξεργασίας αυθεντικών κειμένων (ανάγνωσης και γραφής) που δίνουν έμφαση στο πώς τα κείμενα λειτουργούν σε σχέση με την κοινωνική πραγματικότητα: τι ιδεολογικές θέσεις μεταδίδουν, τι υπονοούν κ.λπ. Στο αντικείμενο της Ιστορίας, ο κριτικός γραμματισμός είναι εξαιρετικά σημαντικός προκειμένου ο μαθητής να ενσωματώσει μεθόδους μάθησης (μεταγνωστικές δεξιότητες) και να αποφύγει την ξερή και απομνημονευτική γνώση (Βακαλούδη, 2003). Η όλη προσπάθεια δεν είναι εύκολη ούτε για το μαθητή ούτε για τον εκπαιδευτικό, καθώς προϋποθέτει διερευνητική διάθεση και συνεχή κριτική επεξεργασία των ιστορικών πηγών. Οι στόχοι του κριτικού γραμματισμού συνδέονται με τις νέες θεωρίες γνώσης, σύμφωνα με τις οποίες η οργάνωση της μάθησης προσανατολίζεται προς το λεγόμενο "κοινωνικοπολιτισμικό εποικοδομητισμό". Οι

ομαδικές δραστηριότητες του σεναρίου στηρίζονται στην παραπάνω θεωρία που βρίσκει υποστηρικτές τον Vygotsky, σύμφωνα με τον οποίο η διαδικασία της μάθησης αναπτύσσεται από την κοινωνική αλληλεπικοινωνία (Ματσαγγούρας, 2004).

ΚΡΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ: ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ...

- να εξοικειωθούν με τη διαδικασία της διερεύνησης και αξιολόγησης ιστορικών πληροφοριών,
- να εξοικειωθούν με την παρατήρηση της εικόνας ως πηγής πληροφοριών και
- να προσεγγίσουν πρωτογενείς - δευτερογενείς πηγές με σκοπό να αντλήσουν πληροφορίες από αυτές, ώστε να ερμηνεύσουν ιστορικά γεγονότα.

ΓΝΩΣΤΙΚΟΙ: ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ...

- να εκτιμήσουν τη σημασία της απόβασης του ελληνικού στρατού στη Σμύρνη το Μάιο του 1919 και τις συνέπειες του εγχειρήματος σε στρατιωτικό και πολιτικό επίπεδο,
- να καταστούν ικανοί να εντοπίσουν την πορεία του ελληνικού στρατού στο Μικρασιατικό μέτωπο, τις δυσκολίες ανεφοδιασμού του και τις συνέπειες της ήττας στην πορεία του ελληνισμού,
- να παρατηρήσουν το εδαφικό καθεστώς της Ελλάδας με την υπογραφή της συνθήκης της Λωζάννης και να προβληματιστούν για την πορεία των ανταλλάξιμων πληθυσμών,
- να συγκρίνουν τις συνθήκες διαβίωσης των προσφύγων με αντίστοιχες συνθήκες παραμονής σύγχρονων μεταναστών – πολιτικών προσφύγων και
- να εξοικειωθούν με την πολυπρισματική θεώρηση του ιστορικού φαινομένου.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΙ: ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ...

- να αποκτήσουν δεξιότητες χειρισμού ηλεκτρονικών πηγών και επεξεργασίας ταξινομησης δεδομένων,
- να αποκτήσουν δεξιότητες συνεργατικής σύνθεσης πρωτότυπου ψηφιακού κειμένου και
- να είναι σε θέση να αξιολογούν διαφορετικές ιστορικές πηγές του ίδιου θέματος μέσα από την ενεργό χρήση διαδικτυακών τόπων.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ – ΣΕΝΑΡΙΟ

Οι δραστηριότητες που ακολουθούν εκτελούνται διαδοχικά σε 4 διδακτικές ώρες με την ταυτόχρονη συμμετοχή όλων των μαθητών και την παρότρυνση του εκπαιδευτικού. Όλες οι ομάδες δουλεύουν ταυτόχρονα το ίδιο φύλλο εργασίας.

1^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΏΡΑ

Αφόρμηση: Γίνεται σύντομη προβολή μιας σύντομης παρουσίασης (μέχρι πέντε διαφάνειες) με θέμα τις συνέπειες του Α' Παγκοσμίου Πολέμου στον Ελληνισμό της Μικράς Ασίας και του Πόντου, σε συνάρτηση με την αύξηση του Τουρκικού εθνικισμού.

Οι μαθητές προσπαθούν να προσανατολιστούν στο γεωγραφικό χώρο του ηλεκτρονικού χάρτη, να συσχετίσουν ιστορικές πληροφορίες και γεωγραφικά σημεία, να χαράξουν πορείες στρατευμάτων, να σημειώσουν σημαντικές μάχες, να διατυπώσουν προβληματισμούς και συμπεράσματα σχετικά με τα διάφορα ιστορικά ερωτήματα στρατιωτικού και πολιτικού χαρακτήρα που προκύπτουν με τη μελέτη της περιόδου γενικότερα αλλά και από τις ίδιες τις δραστηριότητες ειδικότερα.

Διαμόρφωση ομάδων: Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των 3-5 ατόμων που είναι ανομοιογενείς ως προς το φύλο και την επίδοσή τους. Ο κάθε μαθητής αναλαμβάνει ένα συγκεκριμένο ρόλο (π.χ. συντονιστής, χειριστής επεξεργασίας κειμένου, χειριστής λογισμικού παρουσίασης, εξερευνητής). Οι μαθητές διαβάζουν προσεχτικά τις δραστηριότητες που τους δίνονται στα φύλλα εργασίας και συναποφασίζουν τους ρόλους τους (Τσιπλητάρης, 2004).

2^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΏΡΑ

Οι μαθητές καλούνται να αναζητήσουν με τη βοήθεια του διαδικτύου και μηχανών αναζήτησης (π.χ. google) φωτογραφικό-ψηφιακό υλικό σχετικό με γεγονότα της περιόδου, ώστε να αναβιώσουν το κλίμα της εποχής, να αντιληφθούν τις δυσκολίες του εγχειρήματος της μικρασιατικής εκστρατείας μέσα από λογοτεχνικά κείμενα - ντοκιμαντέρ που αναφέρονται στην εποχή, αναζητώντας τα σε ιστοσελίδες που παρέχουν σώματα κειμένων (www.snhell.gr).

3^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΏΡΑ

Οι μαθητές αναζητούν μέσω διαδικτύου (<http://www.ime.gr/chronos/gr/index.html>) και μηχανών αναζήτησης (google) ηλεκτρονικές πηγές για το περιεχόμενο της συνθήκης της Λωζάννης, ώστε να γνωρίσουν τα βασικά σημεία της συνθήκης αλλά και πιθανά προβλήματα που σχετίζονται με τους ανταλλάξιμους πληθυσμούς. Στη φάση αυτή, η αναζήτηση μπορεί να εμπλουτιστεί με αντίστοιχες ανταλλαγές πληθυσμών τα προγενέστερα έτη, όπως στην περίπτωση της συνθήκης του Νεϊγύ. Οι μαθητές καλούνται να συγκρίνουν τις δύο συνθήκες ως προς το χαρακτήρα των ανταλλάξιμων πληθυσμών και να οδηγηθούν σε πιθανά συμπεράσματα για τις επιπτώσεις των πληθυσμιακών αυτών μεταβολών τόσο σε συγχρονικό όσο και σε διαχρονικό επίπεδο. Με την παραπάνω δραστηριότητα οι μαθητές ασκούνται στην ανάπτυξη δεξιοτήτων διαχείρισης του ιστορικού υλικού και στην σύνδεση των ιστορικών γεγονότων με την κοινωνική πραγματικότητα (Γκίκα, 2002).

4^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΏΡΑ

Πρόκειται για τη φάση του αναστοχασμού όπου όλοι συζητούν τα αποτελέσματα της έρευνας τους σε σχέση με τη σημερινή Ελλάδα (2013). Οι μαθητές καλούνται να σκεφτούν τι θα συνέβαινε αν το αποτέλεσμα του Μικρασιατικού Πολέμου ήταν αντίστροφο και ποια θα ήταν τα προβλήματα για την αντίπαλη πλευρά. Η διατύπωση εναλλακτικών προτάσεων σε συνδυασμό με την περιήγηση σε διάφορους διαδικτυακούς τόπους ανταποκρίνεται στους γενικούς σκοπούς τους μαθήματος της ιστορίας όπως είναι η κατανόηση του παρόντος μέσα από τη σύνδεση με το παρελθόν με στόχο την καλύτερη διαχείριση του μέλλοντος.

ΡΟΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Ο εκπαιδευτικός σε όλη τη διάρκεια της υλοποίησης λειτουργεί ως συντονιστής, διαμεσολαβητής, παρατηρητής. Παρατηρεί, καταγράφει, αξιολογεί στάσεις, συμπεριφορές, δεξιότητες, σε επίπεδο ατομικό και σε επίπεδο ομάδας και παρεμβαίνει διορθωτικά, όπου χρειάζεται. Αποφεύγει τις συνεχείς παρεμβάσεις αφού όλο το σενάριο στηρίζεται στις κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες μάθησης και όχι στην παραδοσιακή - δασκαλοκεντρική διδασκαλία.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η εργασία των ομάδων αξιολογείται τόσο από τον καθηγητή, όσο και από τους μαθητές ως προς τους εξής δύο άξονες:

- την επιτυχία των γνωστικών στόχων και
- το βαθμό επιτυχίας της ομάδας στα συνεργατικά πλαίσια.

Ο εκπαιδευτικός αξιολογεί ατομικά κάθε μαθητή, λαμβάνοντας υπόψη τη συμμετοχή του στη διαδικασία αναζήτησης και επεξεργασίας των ευρημάτων και από την προσωπική του συμμετοχή στην παρουσίαση των εργασιών. Θα λάβει επίσης υπόψη του τα πρακτικά δράσης που κατατέθηκαν από τις ομάδες, τις οποίες θα αξιολογήσει και ως προς την αποτελεσματική συνεργασία τους, την εύστοχη και επαρκή απάντηση των ερωτημάτων στα φύλλα εργασίας και την επάρκεια της παρουσίασης του θέματός τους. Τέλος, οι ίδιοι οι μαθητές θα αξιολογήσουν την εργασία τους με βάση τους δύο άξονες που προαναφέρθηκαν (μαθητική αυτοαξιολόγηση.) Η αξιολόγηση αφορά την κάθε ομάδα των μαθητών. Οι μαθητές ως μέλη της ομάδας συμμετέχουν στην αξιολόγηση της ομάδας που ανήκουν. Για την αξιολόγηση, μπορούν να ληφθούν υπόψη κριτήρια όπως η γλωσσική σαφήνεια-ακρίβεια, η δομή και το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων των μαθητών.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Το παραπάνω σενάριο διδασκαλίας εφαρμόστηκε με σχετική επιτυχία σε τμήμα της Γ' Λυκείου και αποτέλεσε την αφορμή για ενασχόληση των μαθητών με ιστορικά θέματα και ιστορικές ταινίες. Το Centennia εντυπωσίασε τους μαθητές κυρίως στη γρήγορη αλλαγή των συνόρων στα έτη 1919-1922 και τους έδωσε κίνητρο για περισσότερες γρήγορες αναζητήσεις ακόμη και πέρα από την εξεταζόμενη περίοδο. Στο σημείο αυτό εμφανίστηκε ο κίνδυνος αποπροσανατολισμού των μαθητών από τους διδακτικούς στόχους του σεναρίου, αλλά υπήρξε άμεση παρέμβαση από τον εκπαιδευτικό αλλά και ταυτόχρονη ενθάρρυνση των μαθητών για αξιοποίηση των δυνατοτήτων του λογισμικού σε μεταγενέστερες φάσεις του μαθήματος. Στο 4ο φύλλο εργασίας το επικοινωνιακό πλαίσιο λειτούργησε ως ερέθισμα για κατασκευή σεναρίου με διαφορετικό αποτέλεσμα για την Ελλάδα στο Μικρασιατικό Πόλεμο. Η προσπάθεια των μαθητών ήταν εντυπωσιακή καθώς δεν περίμεναν να γίνουν - έστω και προσωρινά - σεναριογράφοι ιστορικών ταινιών, αξιοποιώντας τη φαντασία και τη δημιουργικότητα τους. Η ιστορία έγινε για ένα σύντομο διάστημα μια νέα μαθησιακή πρόκληση για τους περισσότερους μαθητές της τάξης, προκαλώντας την περιέργεια τους αλλά και μια εύλογη απορία: Γιατί το μάθημα της ιστορίας δε διδάσκεται στο εργαστήριο πληροφορικής αλλά συμβατικά από το σχολικό εγχειρίδιο;

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Βακαλούδη, Α. (2003). *Διδάσκοντας και Μαθαίνοντας με τις νέες τεχνολογίες - Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Γκίκα, Ε. (2002). Σχεδιασμός εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για το μάθημα της ιστορίας με τη χρήση εργαλείων των νέων τεχνολογιών: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις. Στο Χρ. Κυνηγός και Β. Δημαράκη (επιμ.) *Νοητικά Εργαλεία και Πληροφοριακά Μέσα. Παιδαγωγική Αξιοποίηση της Σύγχρονης Τεχνολογίας για τη Μετεξέλιξη της Εκπαιδευτικής Πρακτικής*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

EAITY (2010). *Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης*. Τεύχος 3: Κλάδος ΠΕ02. Β' Έκδοση. Πάτρα, Νοέμβριος 2010.

Ματσαγγούρας, Η. (2004). *Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας: Στρατηγικές Διδασκαλίας, τόμος Β'. Η Κριτική Σκέψη στη Διδακτική Πράξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Μικρόπουλος, Τ. Α. & Μπέλλου, Ι. (2010). *Σενάρια διδασκαλίας με υπολογιστή*. Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

Τσιπλητάρης, Α. (2004). *Ψυχοκοινωνιολογία της Σχολικής Τάξης*. Αθήνα: Ιδιωτική έκδοση.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind and Society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΟΙΝΑ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΟΜΑΔΕΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 – ΏΡΑ 1

Βήμα 1

Με τη βοήθεια του λογισμικού Centennia να εντοπίσετε την πορεία του ελληνικού στρατού στο Μικρασιατικό Μέτωπο.

Βήμα 2

Πλοηγηθείτε στο google και βρείτε αντίστοιχες εικόνες-χάρτες με την πορεία του ελληνικού στρατού. Τι παρατηρείτε ως προς τις δυσκολίες ανεφοδιασμού του;

Να αποθηκεύσετε το υλικό σας σε φάκελο με όνομα «Μικρασιατικός» στην επιφάνεια εργασίας.

Βήμα 3

Να κατασκευάσετε παρουσίαση σε PowerPoint παρουσιάζοντας το αποτέλεσμα του Μικρασιατικού Πολέμου σε σχέση με την πορεία του ελληνισμού της Μ. Ασίας. Στην παρουσίαση μην παραλείψετε να παραθέσετε εικόνες από τα κυριότερα γεγονότα όπως η πυρπόληση της Σμύρνης και η φυγή του άμαχου πληθυσμού.

Να σχολιάσετε τι συνέβη στους ελληνικούς πληθυσμούς της Σμύρνης και των γύρω περιοχών και να κλείσετε την παρουσίασή σας με τη διατύπωση ενός γενικού συμπεράσματος σε μια διαφάνεια για το ρόλο των κατακτητικών πολέμων διαχρονικά.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 – ΏΡΑ 2

Βήμα 1

Επισκεφτείτε τη σελίδα

http://www.fhw.gr/chronos/13/gr/foreign_policy/facts/17.html

Διαβάστε το κείμενο και απαντήστε τις ακόλουθες ερωτήσεις, κρατώντας σημειώσεις σε λογισμικό επεξεργασίας κειμένου:

1. Ποια η τύχη του μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσόστομου;
2. Πότε και πώς μεταφέρθηκαν οι Έλληνες στην ηπειρωτική Ελλάδα;
3. Ποιοι Έλληνες εξαιρέθηκαν με τη συνθήκη της Ανταλλαγής;

Βήμα 2

Επισκεφτείτε τη σελίδα http://www.youtube.com/watch?v=KXTeS_n-ONo (Εκπομπή Μηχανή του Χρόνου). Ακούστε τις προφορικές μαρτυρίες στην αρχή του video από τη μικρασιατική καταστροφή και συγκρίνετε τις απαντήσεις που δώσατε στα προηγούμενα ερωτήματα με τις πληροφορίες της εκπομπής.

Βήμα 3

Συγκρίνετε τις πληροφορίες σας με το ακόλουθο video του τηλεοπτικού σταθμού ΣΚΑΙ
<http://www.youtube.com/watch?v=dTsEt4jmlUQ>

Βήμα 4

Να συντάξετε ένα δικό σας σύντομο κείμενο (περίπου 1 σελίδα) με τη **μορφή συνεργατικού εγγράφου** με τις πληροφορίες που αντλήσατε από τις ιστοσελίδες που επισκεφτήκατε.

Βήμα 5 (προαιρετικό)

Να αναρτήσετε το κείμενο από το προηγούμενο βήμα στο ιστολόγιο του σχολείου σας.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 – ΏΡΑ 3**Βήμα 1**

Επισκεφτείτε τη σελίδα <http://www.ime.gr/chronos/gr/index.html> και να εντοπίστε τα κυριότερα σημεία της συνθήκης της Λωζάννης.

Βήμα 2

Με τη βοήθεια του λογισμικού Centennia να παρατηρήσετε το χάρτη της Ελλάδας όπως διαμορφώθηκε το 1923 με βάση την παραπάνω συνθήκη. Να αποθηκεύσετε το χάρτη που χρησιμοποιήσατε.

Βήμα 3

Απαντήστε τις ακόλουθες ερωτήσεις, κρατώντας σημειώσεις σε λογισμικό επεξεργασίας κειμένου:

1. Ποια ήταν τα κυριότερα εδαφικά κέρδη της Ελλάδας;
2. Ποιες ήταν οι κυριότερες απώλειες σε σχέση με τις προσδοκίες των Ελλήνων;

Βήμα 4

Πλοηγηθείτε στις εξής δύο ιστοσελίδες, στις οποίες παρέχονται πληροφορίες για τη συνθήκη του Νεϊγύ και την αντίστοιχη ανταλλαγή πληθυσμών που έγινε τότε.:

http://el.wikipedia.org/wiki/Συνθήκη_του_Νεϊγύ

<http://www.livepedia.gr/content-providers/periskopio/1627NEIGY.pdf>

Να συγκρίνετε τις 2 συνθήκες ως προς το χαρακτήρα της ανταλλαγής των πληθυσμών και να παρουσιάσετε τα αποτελέσματα σας σε σύντομης έκτασης (3-4 διαφάνειες) παρουσίαση που θα φτιάξετε στο PowerPoint.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4 – ΏΡΑ 4**Βήμα 1**

Επισκεφτείτε το σύνδεσμο για να διαβάσετε μαρτυρίες καταθετών :

http://www.genealogies.gr/IME_genealogy/pep/pages/g_main.php?pageTitle=t_testifiers&domain=t

Βήμα 2

Να γράψετε σε επεξεργαστή κειμένου ένα σύντομο κείμενο **χρωματίζοντας τις πληροφορίες** που συνδέονται με τις δυσκολίες των προσφύγων

Βήμα 3

Πλοηγηθείτε στις εξής δύο ιστοσελίδες

http://el.wikipedia.org/wiki/Μικρασιατική_εκστρατεία

http://www.fhw.gr/chronos/13/gr/foreign_policy/people/05.html

Βήμα 4

Αναζητήσετε στοιχεία **για τα πρόσωπα** που διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στις εξελίξεις του Μικρασιατικού μετώπου και καταγράψτε τα σε ένα πίνακα επεξεργαστή κειμένου, όπως παρακάτω:

Ονοματεπώνυμο	Ιδιότητα- εθνικότητα	Καταγραφή δράσης

Βήμα 5

Φανταστείτε ότι είστε σεναριογράφοι ιστορικών ταινιών. Με βάση το υποθετικό ερώτημα **«τι θα συνέβαινε αν η Ελλάδα κέρδιζε στο Μικρασιατικό Πόλεμο»** και λαμβάνοντας υπόψη τις λανθασμένες επιλογές που έγιναν τόσο από τη στρατιωτική όσο και από την πολιτική ηγεσία, να κατασκευάσετε ένα πιθανό εναλλακτικό σενάριο εξέλιξης των γεγονότων σε σχέση με τη σημερινή εδαφική κατάσταση της Ελλάδας και να παρουσιάσετε από κοινού τις απόψεις σας σε ένα λογισμικό παρουσίασης. Συζητήσετε τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στις ομάδες σας

Βήμα 6 (προαιρετικό)

Επιλέξτε το καλύτερο σενάριο, αναρτώντας το στον προσωπικό σας τοίχο στο facebook.